

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ОҚУ-АҒARTY МИНИСТРЛІГІНІҢ
«БАЛАЛАРДЫ ЕРТЕ ДАМУЫ ИНСТИТУТЫ» РММ

«NEGESH INTERNATIONAL» МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ТӘРБИЕ МЕН ОҚЫТУДЫҢ
ИННОВАЦИЯЛЫҚ КЕШЕНІ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТІ ІС БАСҚАРМАСЫ МЕДИЦИНАЛЫҚ
ОРТАЛЫҒЫНЫҢ «ҚАРЛЫҒАШ» БАЛАБАҚШАСЫ» РММ

«ABADAN» БАЛАБАҚШАСЫ ЖӘНЕ ОТБАСЫЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ

ЦИФРЛЫҚ ҚОҒАМ ЖАҒДАЙЫНДА МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ СӨЙЛЕУІН ДАМУЫ ПРОЦЕСІНДЕ ДАҒДЫЛАРДЫ КІРІКТІРУ: МӘСЕЛЕЛЕР, ШЕШІМДЕР ЖӘНЕ КЕЛЕШЕГІ

*Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары
13 маусым 2025 жыл*

ИНТЕГРАЦИЯ НАВЫКОВ В ПРОЦЕССЕ РАЗВИТИЕ РЕЧИ ДОШКОЛЬНИКОВ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОГО ОБЩЕСТВА: ПРОБЛЕМЫ, РЕШЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ

*Материалы международной научно-практической конференции
13 июня 2025 года*

Астана, 2025

Редакция құрамы:

Жиенбаева Сайра Нагашибаевна – п.ғ.д., профессор, Педагогика кафедрасы, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Жумабекова Фатима Ниязбековна - п.ғ.к., профессор, Педагогика кафедрасы, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Сағалиева Жанар Каукербековна– п.ғ.к., доцент, ҚР оқу-ағарту министрлігі Балаларды ерте дамыту институты, ғылыми қызметкер

Адамова Манара Елекенқызы – п.ғ.м., ҚР Оқу –ағарту министрлігі, Мектепке дейінгі білім беру департаментінің басшысы

Ерманова Мария Наятқызы – п.ғ.м., ҚР оқу-ағарту министрлігі Балаларды ерте дамыту институтының директоры

Тезекова Орынтай – Педагогика және психология білім беру бағдарламасының 3-курс Phd докторанты, Педагогика кафедрасы, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

УДК 373.2
ББК 74.100
Ц42

«Цифрлық қоғам жағдайында мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеуін дамыту процесінде дағдыларды кіріктіру: мәселелер, шешімдер және келешегі» Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинақтары»: - Астана, «Бика» баспасы, 2025.- 516 б.

ISBN 978-601-7075-63-7

«Цифрлық қоғам жағдайында мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеуін дамыту процесінде дағдыларды кіріктіру: мәселелер, шешімдер және келешегі» халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының жинағында (AP19677736 «Мектеп жасына дейінгі балалардың тілін дамытудың ғылыми-педагогикалық негіздері»" гранттық қаржыландыру ғылыми жобасын іске асыру аясында) мектепке дейінгі балалардың сөйлеуін дамытудың өзекті мәселелері бойынша ғалымдардың, магистранттар, докторанттар, жас ғалымдар, практиктердің ғылыми және практикалық тәжірибелеріне байланысты мақалалары жинақталған.

© «Бика» баспасы Астана, 2025

- балалардың танымдық қызығушылығын қалыптастыруға және өз бетінше таңдау үшін жағдай жасауға ықпал ететін әртүрлі тапсырмалар мен материалдардың болуы;
- бағалау және кері байланыс құралдарының болуы, олардың көмегімен педагогтер баланың даму динамикасын қадағалап, оған түзетулер енгізе алады;
- оқудың мәлімделген мақсаттарына қол жеткізуге және балалардың сөйлеуін дамытуда сапалы нәтижелерге қол жеткізуге ықпал ететін жағдайлардың болуы;
- интерактивті әсер ету формалары арқылы біртұтас сөйлеуді (монологтық және диалогтық) оқытуға және дамытуға мотивация құру [6].

Тәжірибе көрсеткендей, жоғарыда аталған талаптарды сақтау, балаларда қажетті коммуникативті білік пен дағдыларды, соның ішінде шығармашылық ойлауды, коммуникативті дағдыларды дамытатын әртүрлі медиа форматтар (аудио, видео, фото, компьютерлік графика, анимация) арқылы ойлар мен эмоцияларды білдіру дағдыларын қалыптастыруға және дамытуға ықпал етеді.

Цифрлық технологиялар арқылы балалардың сөйлеуін дамыту, біз бұрын атап өткендей, олардың сөздік қорын, сөйлеудің дыбыстық мәдениетін, фонематикалық есту қабілетін, сөйлеудің грамматикалық құрылымын және байланыстырып сөйлеуді қалыптастырудың тиімді әдісі болып табылады.

Балабақшада балалардың сөйлеуін дамыту үшін келесі цифрлық технологияларды қолдану ұсынылады: лого айнасы немесе ақылды айна; хромакей студиясы; интерактивті тақталар, панельдер, үстелдер, интерактивті еден, қабырға, құмсалғыш; смартфондар, Алиса станциясы; мобильді кітапхана; виртуалды мұражай; көлеңкелі театр; QR кодтары; шағын роботтар (бибот, логобот, автобот); 3D қаламдар.

Жоғарыда айтылғанға сүйене отырып, әрбір цифрлық құрал мектеп жасына дейінгі балаларда сөйлеуді қалыптастыру мен дамытуда маңызды рөл атқарады, олардың сөйлеу тәжірибесін заманауи, қызықты және тиімді оқыту формалары арқылы байытады. Цифрлық технологиялар сөздік қорының белсенді кеңеюіне және грамматикалық тұрғыдан дұрыс сөйлеудің дамуына ықпал етіп қана қоймайды, сонымен қатар танымға деген қызығушылықты ынталандырады, сөйлеу белсенділігіне тұрақты мотивация қалыптастырады. Интерактивті ойындарды, мультфильмдерді, аудио және бейне материалдарды пайдалану оқу процесін қол жетімді және эмоционалды түрде қанықтырады. Ол өз кезегінде мәнерлі және грамматикалық тұрғыдан дұрыс сөйлеуді қалыптастыруға ықпал етеді.

Сонымен қатар, цифрлық технологиялар мектеп жасына дейінгі балалардың қарым-қатынас дағдыларын, қиялын, есте сақтау қабілетін, зейінін және ойлауын дамытуда үлкен рөл атқарады. Тәрбиешінің сауатты ұйымдастырған цифрлық кеңістігі білім беруді дараландыруға және оның тиімділігін арттыруға жағдай жасайтын білім беру процесінің ажырамас элементіне айналады. Осылайша, мектепке дейінгі мекемеге цифрлық технологияларды интеграциялау балалардың сөйлеу құзыреттілігін дамытуда және оларды білім берудің келесі кезеңінде табысты оқуға дайындауда маңызды бағыт болып табылады.

Пайданылған әдебиеттер тізімі

1. Плахтий И.С. Развитие медиапространства в современном обществе. // Молодой ученый – 2017 – № 17. – 204-207 с.
2. Аблѐзгова С.А. Применение цифровых образовательных технологий в детском саду. //Актуальные исследования, №44 (174), ноябрь 2023.
3. Юдина Е.Н. Развитие медиапространства современной России. – Москва: – 2008. – 35 с.
4. Куштанова Л.Г. К вопросу о трактовке понятий «медиапространство» и «медиафера» // Вестник магистратуры – 2019 – № 4 – 135-137 с.
5. Немирич А.А. Медиаграмотность как результат медиаобразования детей дошкольного возраста // Медиаобразование – 2011 – №2.
6. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы. ҚР Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 14 қазандағы № 422 бұйрығымен бекітілген.
7. Баймұратова Б.Б. Мектеп жасына дейінгі балалардың тілін дамыту методикасы. А, -1991.
8. Бакреденова А.Б. Мектеп жасына дейінгі балалардың қазақша сөйлеу тілін дамыту. Пед.ғыл.канд.дис. – 1993.

9. Меңдаяқова Қ.М. Байланыстырып сәйлеуге үйрету арқылы қазақ тілін оқытудың ғылыми әдістемелік негіздері п.ғ.д.дисс.А,-2001.

РАЗВИТИЕ СВЯЗНОЙ РЕЧИ У ДОШКОЛЬНИКОВ СРЕДСТВАМИ ЦИФРОВЫХ МНЕМОТАБЛИЦ

Байжанова Сауле Аскарбековна

к.п.н., ассистент профессора кафедры ДиНО,
КРУ им Ахмет Байтұрсынұлы
E-mail: baijanova77@mail.ru

Дементей Алина Геннадьевна

КРУ имени А. Байтұрсынұлы г. Костанай
E-mail: dementei_15@mail.ru

Соавтор:

Аннотация. Цифровые мнемотаблицы — эффективный инструмент развития связной речи у дошкольников, сочетающий визуальные образы, символы и технологии. Они учитывают особенности мышления детей, повышают мотивацию к обучению, стимулируют развитие речи, логики и памяти, соответствуя государственным стандартам образования Казахстана.

Ключевые слова. Связная речь, дошкольники, цифровые мнемотаблицы, инклюзивное образование, билингвизм, развитие речи.

Связная речь является важнейшим показателем речевого и общего психического развития ребёнка-дошкольника. В соответствии с Государственным общеобязательным стандартом дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан [1], формирование устной речи у детей дошкольного возраста является одним из приоритетных направлений образовательной деятельности в детском саду. Это обусловлено тем, что речь — не только средство общения, но и инструмент мышления, социализации, формирования личности ребёнка.

Современная система образования всё активнее ориентируется на использование цифровых технологий, соответствующих вызовам времени и требованиям цифровизации общества. В условиях стремительного развития информационно-коммуникационных технологий возникает необходимость внедрения инновационных методов обучения, способствующих более эффективному развитию ключевых умений и навыков у дошкольников, в том числе — развития связной речи. Одним из наиболее результативных и доступных инструментов, применяемых в этой области, являются цифровые мнемотаблицы.

Цифровые мнемотаблицы представляют собой визуальные схемы или таблицы, в которых информация подаётся в виде пиктограмм, значков, символов, опорных изображений и ключевых слов. Они используются в электронном виде — через интерактивные доски, презентации, мультимедийные приложения или планшеты, что делает процесс обучения более наглядным, доступным и интересным для детей. Дети дошкольного возраста обладают ярко выраженным наглядно-образным мышлением, и мнемотаблицы как раз соответствуют этой возрастной особенности. Благодаря этим схемам ребёнку легче представить и удерживать в памяти логическую структуру рассказа, последовательность событий или сюжет литературного произведения.

Эффективность цифровых мнемотаблиц заключается в том, что они одновременно задействуют зрительную, слуховую и моторную память, стимулируют развитие речи, логики, воображения и способности к самостоятельному построению высказываний. Важно отметить, что работа с мнемотаблицами позволяет не только воспроизводить текст, но и формировать собственные высказывания, что особенно важно при развитии монологической речи.

Учёный и практик в области дошкольного образования Е. А. Стребелева подчёркивает, что внедрение мнемотехники, включая цифровые формы, даёт положительные результаты в практике речевого развития детей. В своих исследованиях она указывает, что визуальные образы, заложенные в мнемотаблицах, выполняют функцию "опорных точек", благодаря